

پرسش‌ها

۱. چه کسی و در چه دوره‌ای «انجمن ادبی اصفهان» را اداره می‌کرد؟
۲. در این دوران، تأثیراتی از کدام سبک و کدام مکتب در آثار شاعران دیده می‌شود؟
۳. عبدالوهاب نشاط کدام انجمن را تأسیس کرد؟
۴. انجمن ادبی خاقان به ریاست چه کسی و در کجا تشکیل شد؟
۵. هدف از تشکیل انجمن ادبی خاقان چه بود؟
۶. اعضای انجمن ادبی خاقان برای رسیدن به هدف خود چه راهی در پیش گرفتند؟ و کار آن‌ها موجب پیدایش کدام سبک شد؟
۷. سبک بازگشت را می‌توان حد واسط سبک و دانست.
۸. چه عواملی در ایجاد نهضت بازگشت ادبی تأثیرگذار بود؟

اوضاع ادبی ایران از انقراض
صفویه تا آغاز سلطنت فتحعلی
شاه قاجار

کارت ۱
درس ۱

پاسخها

۱. مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریمخان زند، با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، **انجمن ادبی اصفهان** را اداره می‌کرد.
۲. در این دوران تأثیرهایی از سبک هندی و مکتب وقوع در آثار شاعران دیده می‌شود.
۳. عبدالوهاب نشاط، **انجمن ادبی نشاط** را تأسیس کرد.
۴. انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی شاه در تهران تشکیل شد.
۵. هدف از تشکیل انجمن ادبی خاقان، رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دوره صفوی و دوره‌های بعد از آن بود.
۶. اعضای انجمن ادبی خاقان برای رسیدن به هدفشان راهی جز تقلید از آثار پیشینیان در پیش نگرفتند و به همین خاطر شعر را به دوران گذشته بازگرداندند و موجب پیدایش «**سبک بازگشت**» شدند.
۷. **سبک بازگشت** را می‌توان حدّ واسطه سبک هندی و سبک دوره بیداری دانست.
۸. ۱- توجه به ادبیات در دربار قاجاریه
۲- تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری
۳- تاراج کتابخانه اصفهان

پرسش‌ها

۱. چرا شاعران این دوره به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند؟
۲. شاعران این عصر، در سطوح زبانی، ادبی و فکری کدام سبک‌ها را مورد توجه قرار دادند؟
۳. یکی از معروف‌ترین شاعران این عصر را نام ببرید.
۴. شاعران این دوره از نظر تقلید از سبک پیشینیان چند دسته شدند؟ توضیح دهید.
۵. کدام شاعران سبک بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران کهن خراسانی پرداختند؟
۶. چند شاعر بازگشت را نام ببرید که به سرودن غزل به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی پرداختند؟
۷. کار شاعران سبک بازگشت از چه جهت اهمیت دارد؟

پاسخها

۱. شاعران این دوره به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت حاکم بر ادبیات به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند.
۲. شاعران این عصر در سطوح زبانی، ادبی و فکری؛ سبک خراسانی و عراقی را مورد توجه قرار دادند.
۳. **هاتف اصفهانی**
۴. دو دسته؛ گروهی به قصیده‌سرایی به سبک شاعران کهن خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند و گروه دیگر غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند.
۵. **صبای کاشانی - قآنی شیرازی - سروش اصفهانی**
۶. **مجمهر اصفهانی - فروغی بسطامی - نشاط اصفهانی**
۷. کار شاعران سبک بازگشت از این جهت اهمیت دارد که توانستند زبان شعر را از حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات بخشند.

پرسش‌ها

۱. از کدام دوره تاریخی اندک اندک مباحثی در مورد علل شکست و عقب افتادگی ایران مطرح شد؟
۲. اوضاع شعر و شاعری در اواسط سلطنت قاجار چگونه بود؟
۳. چرا در شعر این دوره، شاعران به **محتوا بیش از صورخیال توجه داشتند**؟
۴. چه کسی و در چه تاریخی فرمان مشروطیت را امضا کرد؟
۵. چه عواملی در بیداری مردم در این زمان مؤثر بود؟

پاسخها

۱. از اواسط دوره قاجار اندک اندک مباحثی در مورد علل شکست و عقب افتادگی ایران در جامعه مطرح شد.
۲. موضوعات جدید در جامعه و ادبیات پیش آمد- اصطلاحات و لغات غربی وارد شعر شد- شعر، دوباره بین مردم آمد.
۳. آنان به این نتیجه رسیده بودند که باید تغییر و دگرگونی در شعر ایجاد شود تا بتواند مسائل و پدیده های تازه را در خود جای دهد.
۴. مظفرالدین شاه قاجار در سال ۱۳۲۴ هـ ق فرمان مشروطیت را امضا کرد.
۵. (۱) تأثیر جنگ های نافرجام ایران و روس و توجه مردم به واقعیت ها و امکانات فنی دنیای جدید
(۲) کوشش های عباس میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نوین
(۳) اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل
(۴) رواج صنعت چاپ و روزنامه نویسی و ترجمه و نشر کتاب های غربی
(۵) تأسیس مدرسه دارالفنون به فرمان امیرکبیر و آموزش دانش های نوین در آن

شکل‌گیری «ادبیات بیداری»
یا ادبیات مشروطه

کارت ۴
درس ۱

پرسش‌ها

۱. کدام‌یک از روشنفکران به نقد شرایط این دوره (اواسط سلطنت قاجار) پرداختند؟

۲. «ادبیات بیداری» یا «ادبیات مشروطه» به چه نوع ادبیاتی گفته می‌شود؟

۳. ادبیات بیداری با ظهور چه مفاهیمی شکل گرفت؟

۴. در کنار مفاهیم اصلی در شکل‌گیری ادبیات بیداری، چه مفاهیم دیگری در جایگاه بعدی از نظر اهمیت قرار داشت؟

شکل گیری «ادبیات بیداری» یا ادبیات مشروطه

کارت ۴
درس ۱

پاسخها

۱. میرزا فتحعلی آخوندزاده - عبدالرحیم طالبوف - میرزا آقاخان کرمانی
۲. به نوعی از ادبیات که گویای اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی آن روزگار است، «ادبیات بیداری» یا «ادبیات مشروطه» گفته می‌شود.
۳. ادبیات بیداری با ظهور مفاهیمی نو مثل **آزادی**، **وطن**، **قانون‌خواهی** و **مبارزه با استبداد** شکل گرفت.
۴. بحث از حقوق اجتماعی، برانگیختن احساسات ملی و میهنی، توجه به فراگیری علوم جدید، پیکار با بیگانه و بیگانه‌خواهی، انتقاد از ناپسامانی‌ها، نفی عقاید خرافی در جامعه و سخن از حقوق زنان

وضعیت شعر در «ادبیات بیداری»

کارت ۵
درس ۱

پوشش‌ها

۱. در این دوره، شعر برای برقراری ارتباط با توده مردم کدام زبان را برگزید؟ چرا؟
۲. چرا در این دوره نهضت ساده‌نویسی شکل گرفت؟
۳. چرا شاعران و نویسندگان در این دوره برای بیان دیدگاه خود زبان ادبی را برگزیدند؟
۴. در عصر بیداری تمرکز بیشتر فعالیت‌های سیاسی و مطبوعاتی در کدام شهر بود؟
۵. در عصر بیداری روزنامه «نسیم شمال» را چه کسی و در کجا منتشر می‌کرد؟
۶. روزنامه «نسیم شمال» را بیش‌تر، مردم کدام شهر می‌خواندند؟
۷. بعد از تهران، بازار سیاسی و مطبوعاتی کدام شهر پر رونق بود؟

وضعیت شعر در «ادبیات بیداری»

کارت ۵
درس ۱

پاسخها

۱. در این دوره ادبیات - به ویژه شعر - برای آن که بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، **زبان محاوره** را برگزید تا قابل فهم تر باشد و **مفاهیم جدید** را با **زبانی** ساده انتقال دهد.
۲. در این دوره به علت برقراری ارتباط نویسندگان با مردم، **نهضت ساده نویسی** شکل گرفت.
۳. زیرا شعر از نظر آنان، بیان هنرمندانه واقعیت ها و وسیله ای برای بهبود زندگی بود که از طریق روزنامه ها و مطبوعات در اختیار مردم قرار می گرفت.
۴. در عصر بیداری تمرکز عمده فعالیت های سیاسی و مطبوعاتی در **تهران** بود.
۵. روزنامه **نسیم شمال** را **سید اشرف الدین** در **رشت** منتشر می کرد.
۶. روزنامه **نسیم شمال** را بیش تر مردم تهران می خواندند.
۷. بعد از تهران، **تبریز** بازار سیاسی و مطبوعاتی پر رونقی داشت.

ادیب‌الممالک فراهانی
سید اشرف‌الدین گیلانی

کارت ۶
درس ۱

پرسش‌ها

۱. نام اصلی ادیب‌الممالک فراهانی چه بود؟
۲. ادیب‌الممالک فراهانی از جانب چه کسی به این لقب دست یافت؟
۳. فعالیت اصلی ادیب‌الممالک فراهانی چه بود؟
۴. ادیب‌الممالک فراهانی سردبیری روزنامه را به عهده داشت.
۵. دیوان ادیب‌الممالک فراهانی چه قالب‌هایی را شامل می‌شود؟
او در چه قالبی بیش‌تر طبع آزمایی کرده است؟
۶. در شعر ادیب‌الممالک فراهانی چه مضامینی وجود دارد؟
۷. سید اشرف‌الدین گیلانی به مشهور بود.
۸. شعرهای سید اشرف‌الدین گیلانی (از نظر زبان و مضمون) چه ویژگی داشت؟